

bruar 1993 anmodede om et anklageskrift med henblik på en rigsretssag mod Erik Ninn-Hansen, at regeringen den 25. februar 1993 besluttede at rejse tjenestemandssag mod en række to-embedsmænd i Justitsministeriet og Udlændingedirektoratet, at præsidenten for Højesteret den 11. marts 1993 udpegede retspræsident Peer Lorenzen og landsdommer Svend Ziegler til som forhørsledere at forestå den tjenstlige undersøgelse mod embedsmændene, at Folketinget i juni 1993, som en udløber af undersøgelsesrettens beretning om Tamilsagen fra 14. januar 1993, traf beslutning om rejsning af rigsretstiltale mod Erik Ninn-Hansen, at rigsretssagen blev indledt i december 1993 og afsluttet ved rigsrettens dom den 22. juni 1995, og at forhørslederen i embedsmandssagen afgav sin beretning og indstilling den 14. november 1995, og indstillingen blev i december 1995 fulgt af regeringen.

Ligesom rigsretssagen mod J.C. Christensen og Sigurd Berg vedrørte rigssagen mod fhv. justitsminister Erik Ninn-Hansen som nævnt i Jens Peter Christensens afhandling »Ministeransvar«, side 106, ikke i sig selv noget centralt forfatningsretligt eller forfatningspolitisk strids spørgsmål, men sagen er til trods herfor egnet til at belyse en række mere principielle spørgsmål vedrørende ministeransvaret.

Ved sin dom af 22. juni 1995 fastslog 15 af Rigsrettens 20 dommere, at Erik Ninn-Hansen var skyldig i overtrædelse af ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, ved i perioden fra midten af juni 1988 til hans afgang som justitsminister den 10. januar 1989 at have fastholdt beslutningen om at stille de tamilske familiesammenføringsager i bero. Fem af Rigsrettens dommere stemte for, at Erik Ninn-Hansen skulle frifindes. Vedrørende straffastsættelsen stemte 12 dommere for at fastsætte straffen efter ministeransvarlighedslovens § 6, stk. 1, til fængsel i fire måneder. Under hensyn til Erik Ninn-Hansens personlige forhold, herunder navnlig hans alder og helbredstilstand, blev straffen gjort betinget. Otte dommere stemte for at fastsætte straffen til 15 dagbøder a 1.000 kr. med forvandlingsstraf af hæfte i 15 dage.

Af principiel interesse for ministeransvarets rækkevidde er flertallets udtalelse om, at det for vurderingen af ministerens forsæt var af betydning, at ministeren gentagne gange kraftigt blev advaret af sine embedsmænd, men at det ikke

kunne tillægges afgørende betydning, at embedsmændene i deres advarsler ikke betegnede administrationen som »ulovlig« eller »retsstridig«. Flertallets bemærkninger på dette punkt er i overensstemmelse med Rigsrettens dom i sagen mod J.C. Christensen og Sigurd Berg, jf. omtalen ovenfor.

Ganske som rigsretsdømmen fra 1910 understreger dommen i sagen mod Erik Ninn-Hansen således betydningen af, at en minister ikke sidder sine nærmeste embedsmænds advarsler overhørig, og at det ikke kan fritage ministeren for ansvar, at hans embedsmænd ikke har anvendt ord som »ulovlig«, »retsstridig«, »i strid med loven« eller lignende, når ministeren i øvrigt ved, hvordan sagen forholder sig.

Parlamentarisk kommission 1945 om, hvorvidt der kunne gøres ansvar gældende over for ministre m.fl. i forbindelse med besættelsen af Danmark

I 1945 nedsatte Folketinget en parlamentarisk kommission efter grundlovens § 51, der havde til opgave at vurdere, hvorvidt der var grundlag for at gøre ansvar gældende over for ministre eller andre særligt ansvarlige i forbindelse med besættelsen af Danmark.

Ved folketingsbeslutning af 9. april 1954 nedsattes udvalget vedrørende de i 1945-53 virkende parlamentariske kommissioners beretninger. Udvalget skulle overveje, om beretningerne fra de i årene 1945-1953 virkende parlamentariske kommissioner gav grundlag for at rejse rigsretstiltale mod ministre eller andre særligt ansvarlige for deres forhold ved Danmarks besættelse den 9. april 1940 eller i besættelsestiden.

I udvalgets betænkning og indstilling af 11. februar 1955 oplyses, at der i udvalget havde været enighed om, at udvalgets opgave i henhold til beslutningen om dets nedsættelse havde været begrænset til på grundlag af de parlamentariske kommissioners beretninger at give indstilling om eventuel rigsretsanklage mod ministre eller andre særligt ansvarlige for deres forhold ved Danmarks besættelse den 9. april 1940 eller i besættelsestiden. Udvalget har således ikke haft nogen beføjelse til at fremskaffe yderligere oplysninger eller til at inddrage andre forhold end de nævnte under sit arbejde«. Hele udvalget indstillede i betænkningen og indstillingen, at der ikke blev rejst rigsretsanklage mod nogen for